

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2016. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: **2. razred**

Zaporka

--	--	--	--	--

 _____

Broj postignutih bodova ____ / 70

Potpis članova Županijskog povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Ispit se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuje se Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanog velikog tiskanog slova.

Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadatci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadatci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

U PRVIH PET ZADATAKA JEDAN JE ODGOVOR TOČAN. ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOG ODGOVORA.

1 ☐ 1. Koji je ispravan poredak odabranih država od one s najmanjim udjelom do one s najvećim udjelom nepismenog stanovništva posljednjih pet godina?

- a) Hrvatska – Brazil – Alžir – Papua Nova Gvineja – Burkina Faso
- b) Hrvatska – Alžir – Brazil – Papua Nova Gvineja – Burkina Faso
- c) Hrvatska – Brazil – Alžir – Burkina Faso – Papua Nova Gvineja
- d) Hrvatska – Alžir – Brazil – Burkina Faso – Papua Nova Gvineja

1 ☐ 2. U kojoj se državi danas nalazi grad koji se smatra najstarijim naseljenim gradom na svijetu?

- a) u Egiptu
- b) u Izraelu
- c) u Iraku
- d) u Turskoj

1 ☐ 3. U kojem povijesnom razdoblju je nastao najveći broj gradova u Europi?

- a) u kasnoj antici
- b) u ranom srednjem vijeku
- c) u razvijenom srednjem vijeku
- d) u ranom novom vijeku

1 ☐ 4. Na kojem kontinentu se prvi gradovi pojavljuju tek u 19. stoljeću?

- a) u Australiji
- b) u Africi
- c) u Južnoj Americi
- d) u Sjevernoj Americi

1 ☐ 5. Kojim pojmom je definiran neravnomjeran razmještaj stanovništva u prostoru?

- a) deagrarizacija
- b) metropolitanizacija
- c) opća gustoća naseljenosti
- d) populacijska polarizacija

U SLJEDEĆM ZADATKU POVEŽI SREDNJI I DESNI STUPAC S LIJEVIM UPISIVANJEM SAMO JEDNOG SLOVA I BROJA NA CRTU ISPRED POJMOVA U LIJEVOM STUPCU. JEDNO SLOVO I JEDAN BROJ NE MOGU SE POVEZATI.

3 ☐ 6. Poveži državu s odgovarajućim nazivom divljih naselja i primjerom grada.

_____ Venezuela	A) barriadas	1) Caracas
_____ Indija	B) barrios	2) Nairobi
_____ Kenija	C) bustees	3) Mumbai
	D) bidonvilles	4) Alger (Algir)

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI UPISIVANJEM ODGOVORA U PRAZNA POLJA U PRILOŽENU TABLICU.

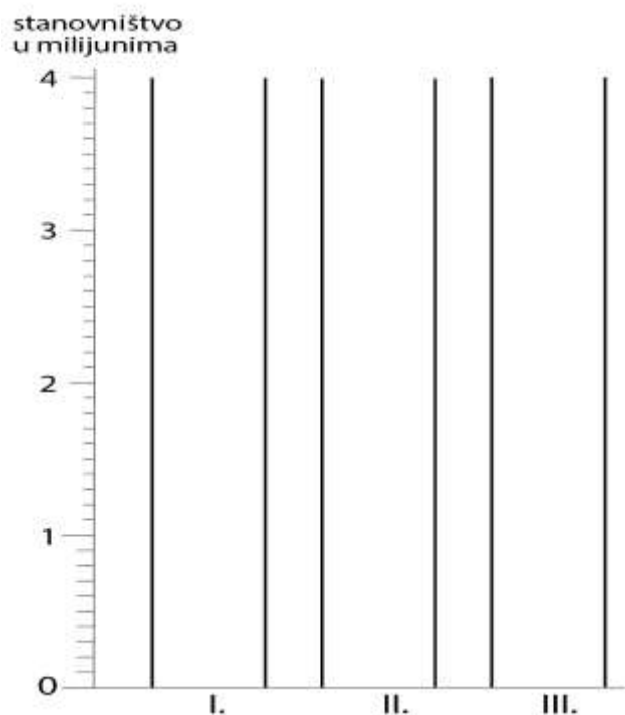
- 3** ☐ 7. Izračunaj potrebne podatke prirodnog kretanja stanovništva, odredi etapu ili podetapu (ako se radi o istoj etapi) demografske tranzicije i te vrijednosti i nazive upiši u odgovarajuća polja u tablici. Države Angolu, Mijanmar i Bjelorusiju poveži s odgovarajućim podacima i nazivima upisivanjem njihovih imena u posljednji stupac tablice.

Stopa nataliteta od 2010. do 2015. (‰)	Stopa mortaliteta od 2010. do 2015. (‰)	Stopa prirodne promjene od 2010. do 2015. (‰)	Naziv etape ili podetape demografskog razvoja	Ime države
18,2	8,3			
	14,2	32,0		
11,7		-2,5		

Prostor za računanje

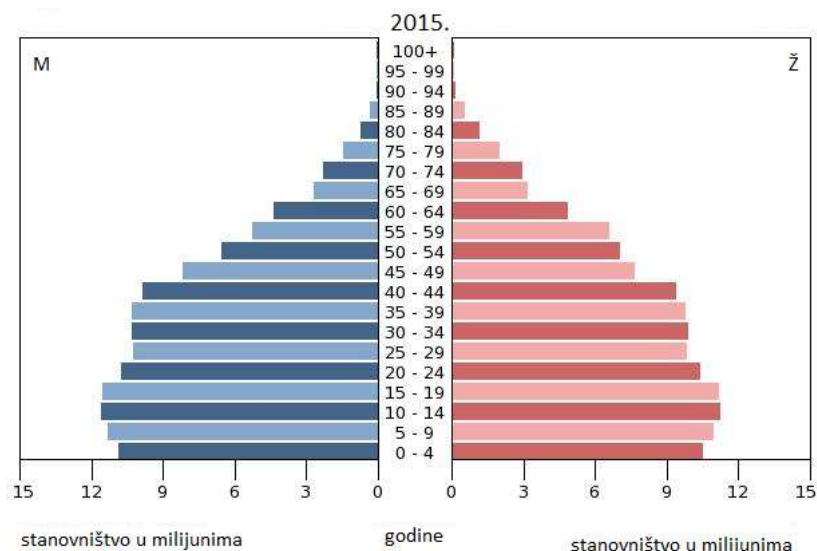
SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI NA PRILOŽENOM DIJAGRAMU.

- 3** ☐ 8. Na priloženom predlošku izradi stupčasti dijagram (izračunaj, izradi i ispuni stupce kosim crtama) nekog urbanog sustava kojeg čine tri najveća grada. Indeks urbane primarnosti između prvog i drugog grada po veličini je 2, indeks urbane primarnosti između prvog i trećeg grada je 2,5 i indeks urbane primarnosti između prvog i četvrtog grada je 3,6. Četvrti grad po veličini ima milijun stanovnika. Izračunaj, izradi i ispuni stupce kosim crtama za tri najveća grada tog urbanog sustava. Najvećem gradu pripada stupac I., drugom po veličini stupac II. i trećem po veličini stupac III.

Prostor za računanje

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG GRAFIČKOG PRILOGA.

2 9. Na priloženom dijagramu prikazan je tip dobno-spolnog sastava stanovništva koji se naziva _____, a u njemu je koeficijent mladosti **veći / manji** (zaokruži točan pojam) od koeficijenta starosti.

2 10. Na priloženom dijagramu u dobnim skupinama starijim od 59 godina života prema spolu prevladavaju _____, a priloženi dijagram prikazuje stanovništvo **Indije / Indonezije** (zaokruži točan pojam).

U SVAKOM OD SLJEDEĆIH DEVET ZADATAKA DVA SU TOČNA ODGOVORA. ZAOKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.

2 11. Koji su rimski gradovi na prostoru današnje Hrvatske bili središta rimskih provincija?

- a) Cibalae   b) Mursa   c) Salona
d) Scardona   e) Siscia

2 12. Koji od navedenih primjera pripadaju samoopskrbenj poljoprivredi?

- a) vinar u Francuskoj   b) poljodjelac u Etiopiji
c) gauchos u pampi   d) transhumantni stočar u Rumunjskoj
e) farmer u Bavarskoj

2 13. Koji od navedenih gradova pripadaju megalopolisu SanSan?

- a) Las Vegas   b) Pasadena   c) San Antonio
d) Santa Barbara   e) Seattle

2 14. Koji su od navedenih primjeri centralnih (gradotvornih) funkcija?

- a) proizvodnja čelika   b) građevinarstvo   c) proizvodnja paprike
d) bankarstvo   e) obrazovanje

2	
---	--

 15. Koje od navedenih država imaju danas više od 60 % teritorija prekrivenog šumama, a gustoću naseljenosti > 100 stan./km²?

- a) DR Kongo   b) Finska   c) Japan
d) Južna Koreja   e) Brazil

2	
---	--

 16. Koji su od navedenih naroda imali najveći udio u drugom velikom migracijskom valu iz Europe krajem 19. i početkom 20. stoljeća?

- a) Francuzi   b) Nijemci   c) Norvežani
d) Španjolci   e) Talijani

2	
---	--

 17. Koje su od navedenih država imale visok BND/stan. i stupanj urbanizacije > 60 % 2011. godine?

- a) Hrvatska   b) Kolumbija   c) Libija   d) Novi Zeland   e) Katar

2	
---	--

 18. Koje šumske zajednice su danas na 1. i 2. mjestu prema površini koju zauzimaju na Zemlji?

- a) borealne crnogorične šume   b) mediteranske šume   c) miješane šume umjerenog pojasa
d) pacifičke crnogorične šume   e) tropske kišne šume

2	
---	--

 19. Koji izvori energije su danas na 1. i 2. mjestu u strukturi energetske potrošnje u svijetu?

- a) nafta   b) prirodni plin   c) ugljen   d) uranij   e) voda

U SLJEDEĆIH PET ZADATAKA DOPUNI REČENICE UPISUJUĆI ODGOVORE NA CRTE.

2	
---	--

 20. Podtip/trend općeg kretanja stanovništva kojemu je stopa rasta stanovništva 6 ‰, a stopa prirodne promjene -3 ‰ ima puni naziv _____, a podtip/trend kojemu se stanovništvo povećava unatoč negativnoj migracijskoj bilanci ima simbol _____.

2	
---	--

 21. Burundi se nalazi u _____ etapi urbanizacije (upiši naziv), a Belgija u _____ etapi urbanizacije (upiši naziv).

2	
---	--

 22. Prema obliku osamljena gospodarstva ubrajamo u _____ naselja (navedi naziv), a primjeri takvih gospodarstava u SAD-u, namijenjeni uzgoju stoke za meso na prostranim pašnjacima, nazivaju se _____.

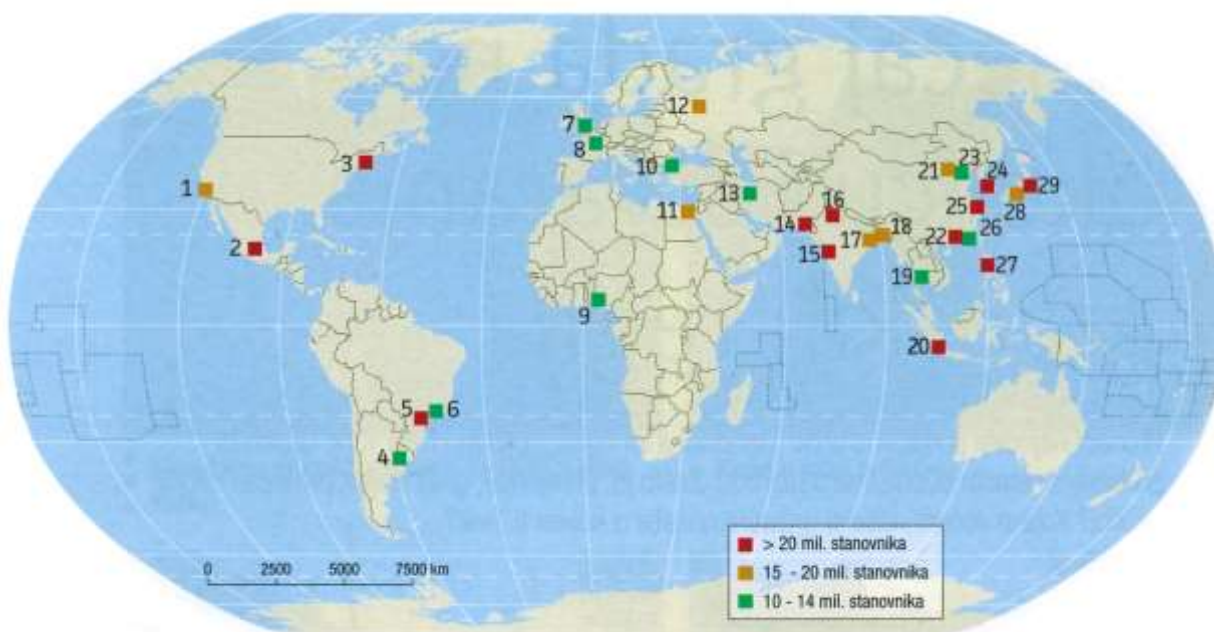
2	
---	--

 23. Gravitacijski utjecaj pojedinog grada u prostoru koji se mjeri brojem i važnošću njegovih funkcija naziva se _____, a gravitacijsko područje što ga grad okuplja oko sebe i koje mu gravitira na temelju snage tih istih funkcija naziva se _____ regija.

2	
---	--

 24. U svijetu najpoznatiji prostor s monokulturnim uzgojem kukuruza naziva se _____ i u potpunosti pripada _____ toplinskom pojasu (navedi puni naziv).

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE KARTE SVIJETA.

3 25. Najveći grad, među državama koje imaju većinski katoličko stanovništvo na istočnoj polutki, označen je brojem _____. Ime tog grada je _____. Ime države u kojoj se taj grad nalazi je _____, a uljarica koja se danas proizvodi u najvećim količinama u toj državi naziva se _____.

2 26. Kojim je brojem označen najveći grad države koja u posljednjih pet godina ima najveće gospodarstvo na svijetu (BDP)? _____, ime tog grada je _____. Ime megalopolisa kojemu pripada taj grad je _____.

3 27. Jedini megagrad označen u državi članici OPEC-a iz Jugozapadne Azije, označen je brojem _____, a ime tog grada je _____. Ime države u kojoj se taj grad nalazi je _____, a njezin službeni jezik s najvećim brojem govornika ubraja se u _____ veliku jezičnu skupinu (upiši naziv). Naziv religije kojoj pripada većina stanovnika te države je _____.

SLJEDEĆIH PET ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE KARTE SVIJETA.

2	
---	--

 28. Ime morske struje označene brojem **1** je _____ struja, a ime ribolovnog područja uz otok koji je označen slovom **X** je _____ Bank.

2	
---	--

 29. Ime morske struje označene brojem **3** je _____ struja, a ime države s najvećim ulovom ribe u posljednjih pet godina uz čiju obalu teče navedena struja je _____. Upiši na priloženoj karti slovo **R** u tu državu.

1	
---	--

 30. Država Jugoistočne Azije s najvećom proizvodnjom ribe u toj regiji u posljednjih pet godina označena je slovom _____. Ime te države je _____.

3	
---	--

 31. Fosilno gorivo, kojega država zatamnjena na karti, proizvodi najviše na svijetu u posljednjih pet godina, naziva se _____.

Ta je država u istom razdoblju izvezla **više / manje** (zaokruži točan pojam) nafte od Meksika.

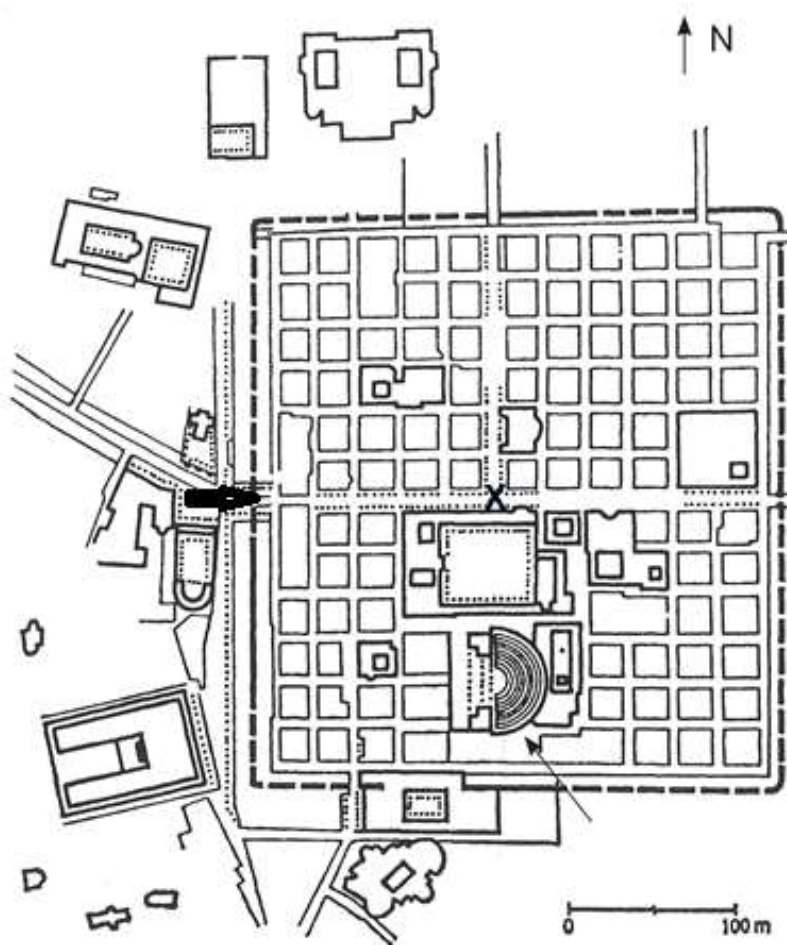
Proizvodnja najvećeg udjela električne energije u toj državi 2012. godine odvijala se u postrojenjima koja se nazivaju **termoelektrane / nuklearne elektrane / hidroelektrane** (zaokruži točan pojam).

2	
---	--

 32. Upiši na priloženoj karti slovo **F** u državu koja je najveći proizvođač kakaa u svijetu u posljednjih pet godina. Ime te države je _____.

Njezin glavni grad nalazi se **u unutrašnjosti / na obali** (zaokruži točan pojam).

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG CRTEŽA.

2 33. Grad na crtežu ima pravilni _____ tlocrt (upiši naziv), a građevina označena strelicom na crtežu je _____ (upiši naziv).

2 34. Stojeći na gradskim vratima označenim strelicom (➡) i gledajući u smjeru slova **X** promatrač gleda u smjeru _____ (hrvatski naziv strane svijeta). Idući u tom smjeru i došavši do slova **X**, lijevo od njega je ulica koja se naziva _____.

2 35. Glavni trg se u odnosu na građevinu označenu strelicom (↖) nalazi na _____ (hrvatski naziv strane svijeta), a primjer grada na priloženom crtežu pripada civilizaciji koja je dobila naziv prema gradu čije je ime _____.